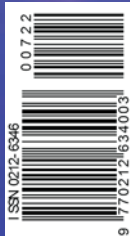

SERRA

722 FEBRER 2020 • 6,10 €

D'OR

EL VIATGE MUSICAL DE LLUÍS LLACH
Montse Gispert-Saüch Viader
Entrevista a Sergi Pàmies
Marta Nadal
Un adeu a Isabel-Clara Simó
Vicent Partal

• El resultat ets tu
• Montse Barderi
• Pobres i catalanistes
• Francesc-Marc Álvaro
• Entrevista a Rosa Fabregat
• Miquel-Lluís Muntané

• Denise Duncan a la Sala Beckett
• Lúdia Coll
• «Constel·lació Comelade»
• Gabi Stanislavsky
• Llibres per a infants i adolescents
• Teresa Mañà

Pobres i catalanistes

per Francesc-Marc Álvaro

Agustí Pons, al llibre *Crònica al marge*, defensa que qui va inventar que el català era la llengua de la burgesia no coneixia gaires catalanistes més aviat humils; en el camp de la cultura —que és el que ell coneix més— malvivien de fer classes, traduccions i feines diverses, mentre treballaven infatigablement per la cultura del país: Josep Pedreira, Miquel Arimany, Josep M. de Casacuberta, Maria Aurèlia Capmany, Miquel Porter, Josep Benet... (Foto: Tina Bagué)

Hi ha estereotips que tenen molta força. Un dels més estesos associa el catalanisme a la burgesia i conclou que tots els catalanistes han estat i són burgesos. Aquest és, com és sabut, un assumpte molt i molt vell, que ha generat quantitats considerables de literatura i que va tornant periòdicament segons els esdeveniments i les circumstàncies. Hi he pensat, un altre cop, en llegir les molt recomanables memòries del periodista i escriptor Agustí Pons *Crònica al marge*, editades per Comanegra.

L'amic Pons ho planteja així: «No sé qui es va inventar allò de “*el catalán, lengua de la burguesía*”, perquè els catalanistes que jo vaig conèixer eren, en general, pobres. Els del ram de la cultura, que són els que tenia més a prop, malvivien de classes, traduccions i treballs editorials on res els era regalat. I em revolta que aquells esforçats catalanistes dels anys cinquanta i seixanta hagin quedat engolits per la història, la petita història del nostre país, com si no haguessin existit. Penso, per exemple, en Josep Pedreira, un treballador infatigable que va fer possible, a

“

Un dels estereotips més estesos associa el catalanisme a la burgesia.

Molta gent anònima formava part del catalanisme pobre.

Arran del procés sobiranista català, s'ha dit que aquesta és una revolta de gent rica, com si Catalunya tingués dos milions de milionaris.

Seria injust i absurd considerar que hi ha dos milions de persones que neden en l'abundància i que, per aquest motiu, enarboren l'estelada. Tot al contrari: la crisi va convertir molts ciutadans en independentistes a partir de la constatació d'un tracte injust —fiscal i en inversions— per part de l'Estat espanyol.

”

Thomas Piketty, a *Capital i ideologia*, considera que el suport a la independència radica de manera espectacular en les categories més afavorides.

«Sembla que escolta més els seus prejudicis que les dades, fins al punt d'inferir que els catalans no volem exercir la solidaritat amb altres territoris i només aspirem a esdevenir un paradís fiscal.»

«Que la realitat no et faci malbé una bona teoria.»

través dels llibres de l'Ossa Menor i dels premis de poesia que va fundar, que els gran poetes del moment publiquessin les seves obres.» El cronista afegeix que «el cas de Josep Pedreira no és únic. Em ve a la memòria, per exemple, la figura de Miquel Arimany, un “idealista pragmàtic”, en definició d'Oriol Pi de Cabanyes, que va exercir d'editor sense deixar d'escriure novel·les, poesies i assajos. “Ell tot sol era una literatura”, segons l'expressió de Joaquim Molas. I que va ser, també, mestre de pàrvuls, professor mercantil, jugador de borsa i practicant de ioga». En aquesta mateixa línia, Pons anomena altres figures, com Josep Maria de Casaberta, el fundador de l'Editorial Barcino, l'escriptora Maria Aurèlia Capmany, el professor i crític Miquel Porter i l'advocat, historiador i activista Josep Benet. No cal dir que molta gent anònima també formava part del catalanisme pobre; jo recordo una tieta de la meua mare que tenia devoció per Francesc Macià i per Lluís Companys i que malvia com

“
El catalanisme, des dels seus orígens, ha estat un moviment transversal i present en molts ambients, com ens recordava sovint Josep Termes.
”

podia amb quatre cèntims, envoltada de dificultats materials.

Arran del procés sobiranista català, aquesta qüestió ha estat posada damunt la taula per polítics, periodistes i acadèmics. «És una revolta de gent rica», han afirmat alguns observadors, com si Catalunya tingués dos milions de milionaris, la qual cosa fa riure. És obvi que un moviment que aplega tantes persones i que té un lloc central a la societat és també interclassista, amb un pes molt notable del que

anomenem classes mitjanes. Això no obstant, es detecta que el suport a la independència creix en relació amb els ingressos. Algunes enquestes del Centre d'Estudis d'Opinió (CEO), organisme que depèn de la Generalitat de Catalunya, indiquen que un 25,9% de les llars amb ingressos més baixos prefereixen l'Estat independent, un percentatge que és del 49,2% a les llars amb més ingressos. Enmig, a les llars amb ingressos mitjans, la preferència per la secessió és del 41%. Són xifres força eloqüents.

A partir d'aquest tipus de dades, Thomas Piketty, al seu darrer llibre, *Capital i ideologia*, considera que «sobta molt constatar fins a quin punt les conviccions regionalistes estan fracturades en funció del nivell de renda i de titulació a Catalunya» i conclou que «el suport a la independència radica de manera espectacular en les categories més afavorides i, en particular, entre les rendes més altes». Primer problema: l'economista francès parla de rendes altes, però no distingeix si es tracta de rendes de treball o d'altres tipus

de rendes que associem a una minoria privilegiada. Segon problema: l'economista francès no diu res del dèficit fiscal català ni de com això complica la vida de tots els ciutadans, començant per aquells que tenen menys ingressos, siguin independentistes o no. El professor Piketty sembla que escolta més els seus prejudicis que les dades, fins al punt d'inferir que els catalans no volem exercir la solidaritat amb altres territoris i només aspirem a esdevenir un paradís fiscal «a l'estil de Luxemburg». La caricatura està servida, la qual cosa indica fins a quin punt una ciència com l'economia pot acabar desfigurant el paisatge nostre de cada dia.

Al seu estudi, Piketty no esmenta, per exemple, que l'estratègia de l'Administració central espanyola és «centrifugar» el dèficit a les comunitats autònomes, que són les que assumeixen la part més grossa de la despesa social. D'altra banda, tampoc no té en compte que la

major part de transferències del Govern espanyol a les autonomies són finalistes, la qual cosa provoca que no quedi marge real per desenvolupar una veritable gestió descentralitzada. Que la realitat no et faci malbé una bona teoria.

El nou independentisme no ha connectat amb les elits més riques de la societat ni amb els segments de renda més baixa. Aquesta és la realitat. Per baix i per dalt, l'independentisme va coix, no és l'opció ni dels qui tenen més diners ni dels més afectats per la precarietat. Dit això, no podem caure en simplificacions. Aquest moviment arrela en les capes intermèdies, en els sectors socials més dinàmics i que paguen més impostos, entre els quals la crisi econòmica també s'ha fet present els darrers anys. Les classes mitjanes s'han empobrit arreu, també a Catalunya, i això ens porta a dir, com feia Agustí Pons parlant d'altres dècades, que hi ha independentistes que han de fer

esforços per arribar a final de mes i que, a vegades, són a la frontera de la pobresa. Seria injust i un absurd considerar que hi ha dos milions de persones que neden en l'abundància i que, per aquest motiu, enarboren l'estelada. Tot al contrari: la crisi econòmica va convertir molts ciutadans en independentistes a partir de la constatació directa i quotidiana d'un tracte injust —fiscal i en inversions— per part de l'Estat espanyol.

Carteres i banderes. El conflicte de classe i el conflicte nacional són dimensions separades. La relació és complexa, no es pot despatxar fent servir estampes antigues que mostren un món de bons i de dolents, de marcs predeterminats d'una manera inalterable. El catalanisme, des dels seus orígens, ha estat un moviment transversal i present en molts ambients; ens ho recordava sempre Josep Termes, historiador de referència de la catalanitat obrera i del catalanisme popular. És necessari recordar-ho en aquests moments.

Consell de Cent 320 entre Passeig de Gràcia i Pau Claris · Tel. 93 216 04 32 · capdevila@capdevilajoiers.com